

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18.12.1959, sp. zn. 5 Tz 63/59, ECLI:CZ:NS:1959:5.TZ.63.1959.1

Číslo: 18/1960

Právní věta:

Prokurátor je povinen stíhat všechny trestné činy, pokud se o nich dozví (§ 2 odst. 1 tr. ř.). Nemůže proto trestní stíhání podle § 192 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastavit, jestliže dosavadní výsledky řízení ve spise obsažené svědčí o tom, že po došetření mohou být prokázány znaky trestného činu.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 18.12.1959

Spisová značka: 5 Tz 63/59

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Obžaloba, Ohrožení devizového hospodářství, Postoupení věci, Spekulace, Svědci, Trestní stíhání, Vznesení obvinění, Zastavení trestního stíhání

Předpisy: 86/1950 Sb. § 134

§ 145 88/1950 Sb. § 64 107/1953 Sb. § 5 64/1956 Sb. § 2

§ 176

§ 178

§ 192

§ 194

§ 199

§ 296 80/1958 Sb. 191/1958 Ú.l.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vyšetřování bylo zahájeno (§ 176 tr. ř.) pro přechovávání většího množství zlata a šperků. Usnesením vyšetřovatele z 5. srpna 1959 bylo zahájeno stíhání obžalované pro trestný čin ohrožení devizového hospodářství spáchaný tím, že od srpna 1950 do 23. 6. 1959 nenabídla státní bance 14 kusů zlatých mincí ve váze 90 gramů v ceně 3525 Kčs.

Okresní prokurátor v Českém Těšíně usnesením z 21. srpna 1959 zastavil podle § 192 odst. 1 písm. b) tr. ř. trestní stíhání pro trestný čin spekulace pro nedostatek důkazů o spekulacním úmyslu obviněné; obžalobu podal pro trestný čin ohrožení devizového hospodářství podle § 145 odst. 1 tr. zák. spáchaný tím, že od srpna 1950 do 23. 6. 1959 nenabídla státní bance 14 kusů zlatých mincí o

váze 90 g v ceně 3525 Kčs.

Lidový soud v Českém Těšíně v neveřejném zasedání konaném 11. září 1959 rozhodl, že tato trestní věc se podle § 199 odst. 1 písm. b) a § 194 tr. ř. postupuje trestní komisi Rady okresního národního výboru v Českém Těšíně, protože soud v jednání obviněné shledává jen přestupek podle § 64 tr. zák. správ.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem zrušil usnesení okresního prokurátora a vrátil mu věc k pokračování v trestním řízení. V důsledku toho zrušil i usnesení lidového soudu v Českém Těšíně ze dne 11. září 1959, jímž byla trestní věc proti obžalované postoupena podle § 199 odst. 1 písm. a), § 194 tr. ř.

Z odůvodnění:

Generální prokurátor podal stížnost pro porušení zákona jednak proti usnesení okresního prokurátora v Českém Těšíně ze dne 21. srpna 1959, jednak proti usnesení lidového soudu v Českém Těšíně ze dne 11. září 1959, v obou případech ve lhůtě uvedené v ustanovení § 296 odst. 3 tr. ř. V prvním případě vytýká porušení zákona v ustanovení § 2 odst. 1, 7, § 192 odst. 1 písm. c) tr. ř., v druhém případě porušení zákona v ustanoveních § 199 odst. 1 písm. a), d), § 194 tr. ř. a navrhl obě rozhodnutí zrušit jako nezákonná a podle § 199 odst. 1 písm. d) tr. ř. rozhodnout, že se věc vrací prokurátoru k došetření.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 293 odst. 1 tr. ř. obě napadená rozhodnutí, jakož i řízení, které jim předcházelo a shledal podanou stížnost pro porušení zákona z větší části důvodnou.

Okresní prokurátor usnesením ze dne 21. srpna 1959 pochybil především tím, že vůbec rozhodl o zastavení trestního stíhání v té části skutkového děje, ohledně něhož před tím nebylo vzneseno proti obžalované podle § 178 odst. 1 tr. ř. obvinění, nýbrž bylo pouze podle § 176 tr. ř. zahájeno vyšetřování ve věci (bez určení pachatele). Usnesení o zastavení trestního stíhání se týká podezření z trestného činu spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák. spáchaného přechováváním většího množství různých šperků jako náušnic, náhrdelníků, spon a podobně, ze spekulacních důvodů, zatím co obvinění bylo vzneseno jen ohledně trestného činu ohrožení devizového hospodářství podle § 145 odst. 1 tr. zák., spáchaného přechováváním a nenabídnutím státní bance 14 zlatých mincí. Byl proto porušen zákon především v ustanovení § 192 odst. 1 písm. b) tr. ř., podle kterého okresní prokurátor trestní stíhání zastavil.

Okresní prokurátor však usnesením ze dne 21. srpna 1959 pochybil i ve věci samé tím, že zastavil trestní stíhání, ačkoliv pro takové rozhodnutí nebyly ve výsledcích řízení podmínky. Podle § 2 odst. 1 tr. ř. je prokurátor povinen stíhat všechny trestné činy, pokud se o nich dozví, a výjimky jsou přípustné jen podle zákona. Jestliže u obžalované byla nalezena mimo mince zásoba předmětů ze zlata a stříbra, která daleko převyšuje osobní potřebu obviněné a jestliže i povaha některých kusů těchto zlatých předmětů neukazovala na to, že byly uschovány pro jejich užitnou nebo památkovou hodnotu, nýbrž na to, že byly uschovány pro hodnotu zlata, alespoň za účelem thezauračním, bylo povinností prokurátora vznést obvinění pro celou odhalenou zásobu zlatých předmětů, nikoli pouze ohledně 14 zlatých mincí. Okolnosti případu totiž plně nasvědčovaly především na podezření, že obžalovaná se dopustila přechováváním nadměrného množství zlatých předmětů trestného činu spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák., nikoli pouze trestného činu ohrožení devizového hospodářství spáchaného přechováváním 14 zlatých mincí. Jestliže okresní prokurátor měl pochybnosti o tom, zda dosavadní výsledky řízení stačí k prokázání spekulacního úmyslu u obžalované, neměl trestní stíhání zastavovat, nýbrž dalším došetřením věci řádně objasnit původ věcí, okolnosti jejich nabytí i okolnosti týkající se dosavadního života obviněné a podobně, aby byla správně zjištěna motivace jednání obviněné a po uvážení všech okolností případu i forma zavinění. Dosavadní ve spise obsažené

výsledky řízení ostatně nasvědčovaly tomu, že po příslušném došetření mohou být prokázány nejen znaky trestného činu spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák., nýbrž i znaky dalšího trestného činu ohrožení devizového hospodářství podle § 145 odst. 1 tr. zák. Svědčí pro to nikoliv pouze nepřihlášení 14 zlatých mincí, ale i nesplnění odvodní povinnosti Státní bance československé ohledně dalších předmětů z drahých kovů, neboť podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 107/1953 Sb. o devizovém hospodářství (ve znění zák. č. 64/1958 Sb.) podléhají odvodní povinnosti drahé kovy, pokud se na ně vztahují úlevy povolené ministrem financí [§ 5 odst. 4 písm. b) téhož zákona]. Ani úlevy, uvedené v ustanovení § 15 vyhl. č. 191/1958 Ú. l., pokud přechovávané předměty z drahých kovů nemohly sloužit přiměřené osobní potřebě, nepřicházely u obviněné v úvahu.

Bylo proto povinností okresního prokurátora dát vyšetřovateli pokyn, aby vznesení obvinění z trestného činu ohrožení devizového hospodářství rozšířil i na neplnění ohlašovací a odvodní povinnosti ohledně ostatních předmětů ze zlata a stříbra, pokud převyšují míru osobní potřeby, aby dále pro totéž jednání bylo vzneseno obvinění i pro trestný čin spekulace. Zanedbáním tohoto postupu porušil okresní prokurátor zákon v ustanovení § 2 odst. 1 tr. ř. Pokud pak okresní prokurátor nezajistil další došetření věci k objasnění shora uvedených okolností případu, porušil zákon i v ustanovení § 2 odst. 7 tr. ř., ukládající všem orgánům činným v trestním řízení provádět a shromažďovat důkazy z úřední povinnosti nebo na návrh stran tak, aby všechny okolnosti významné pro rozhodnutí věci byly náležitě objasněny.

Až potud shledal Nejvyšší soud stížnost důvodnou a ježto byla včas navržena náprava vadného usnesení okresního prokurátora, toto usnesení zrušil a vrátil věc k pokračování v řízení.

Nejvyšší soud nepovažuje za správnou výtku, že i lidový soud porušil zákon tím, že v důsledku nesprávného postupu prokurátora postoupil zažalovanou část jednání obviněné k projednání trestní komisi ONV v Českém Těšíně, jakožto orgánu oprávněnému k stíhání přestupku. Jestliže totiž na soud došla obžaloba postihující jen přechovávání 14 zlatých mincí a jestliže ohledně ostatního jednání obviněné bylo ve spise pravomocné zastavovací usnesení prokurátora výslovně vylučující spekulacní úmysl obviněné, neměl soud důvodu, aby přezkoumával postup prokurátora, zejména zda je obžalobou postiženo celé jednání obžalované a zda zastavení části činnosti, pro niž předtím ani vůbec nebylo vzneseno obvinění, odpovídalo stavu věci. Postup lidového soudu za stavu po podání obžaloby byl tím správnější, že devizová hodnota 90 gr zlatých mincí správně činí mnohem méně, než bylo žalováno, takže nedosahuje hodnoty 4000 Kčs, jak vyžaduje směrnice pléna Nejvyššího soudu PLs 1/59 č. 6/59 sb. rozh. tr.

Na druhé straně však usnesení lidového soudu, i když jím za stavu v době rozhodování nebyl porušen zákon, bylo nutno zrušit podle ustanovení § 296 odst. 2 tr. ř., jakožto rozhodnutí obsahově navazující na zrušené rozhodnutí okresního prokurátora. Vzhledem ke změně, k níž zrušením usnesení okresního prokurátora a tím i nutností celé přípravné řízení provést znovu, dochází, nemůže usnesení lidového soudu obstát.